Human Rights Commission of the Maldives
Male'
Republic of Maldives

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަސް 2011

ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް ގެ ރައީސް މަރިޔަމް އަޒީޒާގެ ބަޔާން

އިންސާނާ މަޚްލޫޤުންގެ ތެރެއިން އިންސާނުންގެ ޒާތު މަތިކުރައްވައި، އިންސާނުންނަށް އިޖުތިމާޢީ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ދުނިޔޭގައި ދިރިއުޅުއްވި މާތްالله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ހަޟްރަތުގައި ޝުކުރުކުރަމެވެ. އިންސާނީ ކަރާމާތް ހިފެހެއްޓުމާއި، އިޙްތިރާމްކުރުމާއި، ކޮންމެ ފަރުދަކާއި މުޖުތަމަޢިއްޔަތުގެ ދިރުމި އުސޫލުތަކާއި ނަމޫނާ ދެއްކެވި މުޙައްމަދުގެ މާތް ރަސޫލާ މުޙައްމަދު ޞައްލައްލާހު އަލައިހި ވަސައްލަމަށް ސަލަވާތާއި ސަލާމް ފޮނުވައިދިނުން ދަންނަވަމެވެ. އަދި، މި ސަލަވާތާއި ސަލާމްގައި އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުއަސްޙާބުން ޝާމިލު ކުރައްވާދޭށެވެ.

މިއަދަކީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދުވަހުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާ ދުވަސްވާއިރު، މިއީ ހިއުމަންރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް 8 އަހަރުފުރޭ އުފާވެރި މުނާސަބަތެއް ފާހަގަކުރާ ދުވަހެވެ. މި ދެ މުނާސަބަތުގެ ހުރިހާ އެކުވެރި ފަރާތްތަކާއި ޝަރީކުވެވޭ އެންމެހާ އިދާރާތަކަށް އަރިސް ކުރަމެވެ. މިއަދަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހިތްވަރު ދީ ޝާބާސް ދިނުމަށް ހުރި ދުވަހެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނީއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ފަރާތަށް ދިފާޢުކުރާ އަޑުގަނޑުތަކުން ބައެއްފަހަރު މިއީ ވަރަށް ބިރުވެރި، ޖެހިލުންވާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ސިފަކުރެވިގެންދެއެވެ. އަދި އިސްލާމް ދީން ފުރިހަމަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ހިމެނުމެވެ. ދެއްކުމަށްފަހު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކާ، އަޑުގަނޑުތަކުގެ މަޤްބޫލުކަން އިސްލާމް ދީނުގައި ބާރުއަޅާފައިވާ، އެކަކު އަނެކަކާ ހިތްޕުޅާއި، ވާހަކަދެއްކުމާއި، ހިނގާ ސުލޫކުގެ މަސައްކަތް ބިނާވެގެންވާ އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމެވެ. މިއީ އިންސާނާ އަކީ އިންސާނެއްގެ ގޮތުގައި ބެލުމެވެ.

އެކަށީގެންވާ އިޙްތިރާމްކުރުމާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި، އިންސާނީ ހަމަހަމަ ކަމަށް އިސްލާމްގެ ދީނުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބާރު ލައްވާފައިވެއެވެ. އަދި، އިސްލާމްދީން ބާރުއަޅާ ފުރިހަމަ ކުރިއެރުމެއް އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމެއް ނުލައި ކުރިއަށް ނުދާނެ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ވަނީ ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކީ ވަކި ތަނަކަށް، ވަކި ބައެއްގެ ޚާއްޞަ ވެގެންވާ އެއްޗެއް ނޫނެވެ. އެއީ މުޖުތަމަޢުގައި ދިރިއުޅޭ އެންމެހައި އިންސާނުންނަށް ލިބިދޭ، ނިޔާވެރިކަމާއި އަދި ބައިބައި ނުކުރުން ޙައްޤުތަކެވެ. އިންސާނުންގެ ޙައްޤު ދިރިއުޅުމުގައިވެސް ޙައްޤުތަކަށް އިޙްތިރާމް ކުރަންޖެހެއެވެ.

ބައިނަލް އަޤުވާމީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އާންމު ޤަރާރުގައިވާ ގޮތަށް ޙައްޤުތަކާއި މިންވަރުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި، މިފަދަ އަޚްލާޤީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކާއި ގެތެރޭ ބަދަލުތަކާއި ބިލްބޯޑުތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފެންނަ ބުނެއަރާ ކުރަމެވެ.

މިފަދަ މުޖުތަމަޢެއްގެ ޤާނޫނު ޤަވާއިދުތައް ނިޒާމީކޮށް ބިލްބޯޑުތަކުން ބަލަހައްޓައި، ކުރިއެރުވުމަށް ސަރުކާރުގެ ކުރުކޮށް މުޅި ޤައުމަށް ބޭނުންވާ ތަރައްޤީ ނުވަތަ ވަނީ ބަދަލުތަކާއި ޤާނޫނު ޙައްޤުތަކާއި ޝިރުކުގެ ޢަމަލުކުރުން ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުގެ އިސްކޮށް ނިންމުން ކުރެވެންޖެހެއެވެ. އަދި މިއީ ޤަރާރުތަކުގެ ބިލްބޯޑުތަކުން ޤާނޫނީ އިސްލާމީ އުސޫލުތަކާއި ޢަމަލުކުރުމާއި އެކަށީގެންވާ ބަދަލުތަކެއް ގެނެވޭނީ އަދިވެސް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމުންނެވެ.

މިހާރުންނަށްވުރެ، އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަމުގެ އެހީތެރިކަން މިހާރުވެސް ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދެމުންދާކަމީ ކޮމިޝަނުން މަރުޙަބާކިޔާ ކަމެކެވެ. ނަމަވެސް، ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ހާއްސަ އިހުމާލުވެފައިވާ މީހުންގެ ތެރެއިން އަދިވެސް ދުވަސްވީ މީހުންނާއި، ފަގީރުންނާއި، ނިކަމެތި ކުދިންނާއި، ބެލުމަށް ހަވާލުކުރެވުނު މީހުން ގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ ނަގާއި ފައިދާ އެކި ފަރާތްތަކުން ނަގާކަމުގެ ޝަކުވާ ކޮމިޝަނަށް ލިބިފައިވާ ކަމާއި، މިގޮތުން ހުކުމްތަކާއި ގާނޫނުތަކާއި ފައިދާކުރުވާ އަދި ނުކުރެވޭކަމާއި، އަދި އެފަދަ މީހުން ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓާނެ އެކަށީގެންވާ ތަނުތަކާއި ވަސީލަތްތަކެއް ޤާއިމުކޮށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭކަމެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިހުތިރާމްކުރާ ޙަޟާރަތެއް އުފެއްދުމުގައި މުޖުތަމަޢުގެ ޒިންމާތަކާއި ވާޖިބުތައް ފުރިހަމައަށް އަދާކުރަންޖެހެއެވެ. މިހެންކަމުން، ސަރުކާރާއި ޤައުމީ ހައްޤުތަކާއި ބެހޭ ފިކުރު ޒިންމާއެއް ހަމަ ހަމައިން ރައްކާތެރިކަން ލިބުމަށް ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރަން ޖެހެއެވެ. އަދި ގައުމުގެ ސަރުކާރާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ނިޒާމު ވަރުގަދަ ކުރުމަށް ޚާއްޞަ ހައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ ނިޒާމު އަދި ރައްކާތެރިކަން ގަވާއިދުކުރަންޖެހެއެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް އިހުތިރާމްކުރުން، ހައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހުން ހަމައެކަނި ވަކި އެއްފަރާތަކުން ނުކުރެވޭ އެއްބައިވަންތަ ޒިންމާތަކެއް ކަމަށް ކޮމިޝަނުން ދެކެއެވެ. ދައުލަތުގެ މިންވަރު މުހިއްމު ދައުރެއް އަދާކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުން އަދާކުރާ ދައުރު މުހިއްމުކަން ވެސް ފާހަގަކުރަންޖެހެއެވެ. ހަމަ އެހެންމެ، ޤައުމުގެ އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ދައުރުވެސް ކުރިއެރުވުމަށް ޓަކައި ފަރާތްތަކާއި އެކުއެކީ ހަރަކާތްތެރިވާނެ ފަރާތްތަކާއި ފަރުދުންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ހުރި ކަންތައް ދެނެގަންނަންޖެހެއެވެ. އަދި އެކަމަށް އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތައް ބަލައިފައި ކޮށްދެވޭނެ ކަންތައް އަވަސްކުރަންޖެހެއެވެ.

އިންސާނީ ހައްޤުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ނުރައްކާ ކުރާ އެންމެ ބޮޑު ޚަތަރެއް ދިމާވާ ޤައުމުގެ ބައެއް ފަރާތްތަކާއި، ދުވަސްވީ މީހުން އަދި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެން އިހްތިރާމްކުރަން ފާހަގަކުރެވޭ ބޭނުން ރައްކާތެރިކަމާއި މީހުންގެ އަމާޒުތަކަށް ދަރުސް ދެވޭ ޒިންމާ، ސަލާމަތް ޢާއިލާތަކުގެ ކަމަކީ އަނިޔާގެ ޝަކުވާތަކުގައި ތަހުޤީޤު ކުރެވޭ ޝަކުވާއެއް ނުވެއެވެ. އަދި ސަލާމަތްކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ޒިންމާ ނެގުމަށް އަހަރެމެންގެ ރާއްޖޭގެ މުޖުތަމަޢު ފަރާތުން ހިތްވަރު ދޭންޖެހެއެވެ. ދަރިވަރުންނާއި، ބެލެނިވެރިން، ތަޢުލީމީ ނިޒާމާއި، ޚިދުމަތް ދޭ ފަރާތްތަކުން، އަދި ޒުވާނުން ވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ލިބިފައިވާ މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އިހުތިރާމްކުރާ ޝަކުވާތަކުގެ ސަބަބުތައް ބަލާ ކުރިއަރާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރެވެއެވެ. ސަރުކާރު، އަދި އެކިއެކި ބައިތަކުގެ ދައުރު، ޢާއިލާތަކާއި ޤައުމު، ރައްޔިތުންނާއި އެކު ދިރިއުޅުމަށް ރައްކާތެރި ބާރުވެރިކަމަކީ ޝަކުވާތަކުގެ ބޮޑު ބައެކެވެ. ރައްކާތެރިކަމުގެ ހައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ޢާއިލާތަކާއި، ހަމަހަމަކަން، ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ރައްކާތެރިކަމާއި ހިމާޔަތް ބޭނުންވާ މީހުންނާއި، ޖިންސީ އަނިޔާ ދޭނެ ފަރާތްތައް ހުރުމަކީ އަނިޔާވެރިކަމާއި، އެކަށީގެންވާ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް، މުޖުތަމަޢުގެ ދައުރު އަދާކުރުމަށް، އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ޙިމާޔަތް ދެމެހެއްޓުމަށް، ވީއިރު އެންމެން އެކުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ގޮވާލަމެވެ.

ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ވަކި ވަރަށްބޮޑަށް ގުޅިފައެވެ. ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކާއި، ތަޢުލީމާއި، ޞިއްޙީ ޚިދުމަތާއި، މިފަދަ ޙައްޤުތައް ހޯދާ އެންމެ ރަނގަޅު ފެންވަރުގައި ލިބިދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ ވަރަށްބޮޑު ޒިންމާއެކެވެ. ޙައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވާ ފުރުޞަތުތަކުގެ އިތުރުން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގެ ކަންތައްތަކާއި ޤާނޫނު އަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އަސާސް ވުޖޫދަށް އައުމަކީ ނުހަނު މުހިންމު ކަމެއްކަމަށްވާއިރު، ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ މެދުގައި، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މެދުގައި، ޤައުމީ މަސްލަހަތު އިސްކޮށް ހޭލުންތެރިކަމާއި މަސްއޫލިއްޔަތުކަމާއެކު، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނުތައް ހެދުމުގެ މަސައްކަތްތައް ފަސްކުރަމުން އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތައް އަދިވެސް ހެދިފައިނުވެއެވެ.

އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި މީޑިއާގެ ދައުރު ވަރަށް މުހިންމުކަމުން ހާއްސަކޮށް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. ޑިމޮކްރަސީ ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މީޑިއާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް މިނިވަންކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު ލިބެން، ހަމަ އެހެންމެ އެފަރާތްތަކުން ހަރުދަނާ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ވަކިފަރާތްތަކަށް ބުރަނުވެ ހަމަހަމަކަމާއި މިނިވަންކަމާއެކު މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތް ހޯދުން.

އިސްލާމް ދީނުގައި މުސްލިމުންނަށް އެއްވަރަށް މުސްލިމުންނާއި މުޖުތަމަޢުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އިންސާފު ލިބިދިނުމަށް ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކަން ވާކަން ކަށަވަރެވެ. ޤައުމުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީންގެ ޙައްޤުތަކާއި ބަޔަކު ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވާ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ތަޢުލީމީ އިދާރާތަކުން އެބަޔަކު ބަލަހައްޓަމުންދާ ގޮތް ރަނގަޅު ކުރުމާއި އިންސާފު ލިބިގަތުމަށް ދާއިރާތަކަކުން ޚާއްޞަ ސިޔާސަތުތަކެއް ހަދައި ތަންފީޒު ކުރަމުން ދިޔުމަކީ މުހިންމު ކަމެކެވެ.

މިހެންކަމުން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ފާހަގަ ކުރެވޭ ދައުރެއް އަދާކުރަމުންދާ މީޑިއާއާއި، މަދަނީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި، ވިޔަފާރި ކުންފުނިތަކާއި ސިވިލް ސޮސައިޓީ ތަކާއި، މުޖުތަމަޢުގައި އިސްކޮށް ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުގައި ތިބި ފަރާތްތަކާއި، ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކާއި ރައްޔިތުންނާ ދިމާލަށް ހިދުމަތް ދެމުންދާ ފަރާތްތަކާއި، އަދި ޤާނޫނު ހިފެހެއްޓުމުގައި ވަކި ފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ މަސައްކަތްކުރާ މުއައްސަސާތަކާއި، ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތަކާއި އެކު އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ކުރިއެރުވުމަށް ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރާނަމެވެ. މަތިވެރި ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ބަރަކާތް ލައްވާ ހަމަ އެހެންމެ އެފަރާތްތަކަށް ދެއްވާ ކުރިއެރުމަށް ދުޢާ ކުރަމެވެ. އާމީން!

15 މުޙައްރަމް 1433

10 ޑިސެމްބަރ 2011